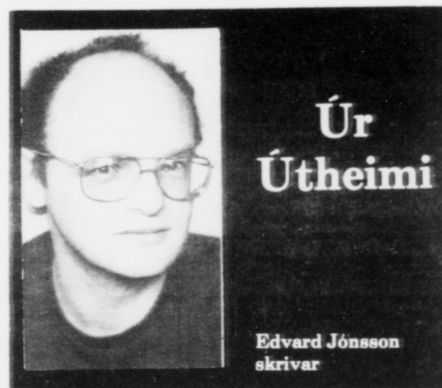

Áratíggir av eyðmýking og troti:

Gjört heilt ættarlið av palestinarum til terroristar

Verandi kreppa í Ísrael byrjaði seint í 40-árunum, tá ið Palestina-arabararnir flýddu úr heimstöðum sínum kring alt landið. Hví flýddu teir? Enski søgufroðingurinn Dr. Benny Morris er tann fyrsti, sum hevur fingið atgongd til ensk og ísraelsk skjalasøvn, ið varpa ljós á hesi mál. Í bók, sum varð útgivin í Englandi í seinastu viku, »The Birth of the Palestinian Refugee Problem«, greiðir hann frá tí, hann hevur funnið í hesum skjølum. Dr. Morris er diplomatiskur korrespondentur hjá jerusalem Post

Úr
Útheimi

Edvard Jónsson
skrivar

»Palestinara-exodus«

Í bókini sigur dr. Morris m.a., at í tíðarskeiðnum desember 1947 til september 1949 flýddu millum 600.000 - 760.000 palestinarar úr heimbyum sínum og bygðum kring alt landið. Tann almenna arabiska versiónin av hesum sorgarleiki er, at hesin »Palestinara-exodus« var partur av eini hernaðarlígrari og politiskari ætlan hjá Ísrael. Henda tulkning av søguni visir arabisku áskoðanina á Ísrael sum ein harðrendan ránsmanastat. Almenna ísraelska versiónin er tann, at palestinararnir flýddu sjálvboðnir, tí teir palestinsku og arabisku leiðararnir mæltu teimum til tað. Dr. Morris sigur, at við hesi tulkning vilja gyðingar leggja dent á, at Ísrael er eitt friðskjól fyri eitt forfylgt fólk, sum hevur uppiborið størri samhuga og hjálp frá Vesturheiminum enn teir dikta-torisku, hálfveidalu arabastatirnir.

Exodusin hjá palestinarunum byrjaði í tíðarskeiðnum desember 1947 til mars 1948, tá ið familjur í túsundatali úr teinum høgu stættunum og miðstættini, serliga á Haifa- og Jaffa-økinum, flýddu til grannalondini, tí tey vildu ikki bugva undir gyðingaræði. Teir mógvandi og útbúna palestinararnir óttaðust deyða ella løsting í tí vaksandi anarkiinum, sum kom tá ið bretska fyrisingarvaldið og

trygdarverslan tóku seg burtur. Hetta saman við beinleiðis ella óbeinleiðis trýsti frá ísraelsku hermegini hevði við sær, at næstan øll arabisku bóndasamfelagini á slættlendinum við strondina fóru burtur. Slættin kom undir ræðið hjá býingum og varð kjarnin í tí nýggja gyðingastatunum.

Rýmdu í túsundatali

Flestu palestinsku familjurnar flýddu úr Haifa,

Jaffa, Jerusalem, Ramle, Akka og Tiberias til Nablus, Amman, Beirut, Gaza og Kairo. Tey flestu mettu at útleiddin bert var fyrribils. Tey høvdu okkur av peningi til at liva fyrri — mong høvdu ríkar nærstringar í onkrum av grannalondunum. Men teir flestu palestinararnir ið stórbýunum og teir sonnevndu fellahin høvdu púrt einki. Tá ið teir sóu, at mógvandi landsmenn teirra rýmdu í túsundatali næstan hvønn dag, og at skúlar, fyrítøk, skriv-

stovur og læknamiðstöðir vóru stongdar, borgaralig tænasta datt burtur og sjálv t býráðslimirnir flýddu, mistu teir mótið. Bretar pakkaðu saman og tað tóktist greitt, at tann fátæki og óútbúni parturin av palestinska fólkinum vífði staðið einsamallur, fekk hann ikki hjálp í stríðnum við zionistarnar. Ein almenn kensla av avmakt gjøgnumsurgaði alt Palestinusamfélagið, og næstan einki skuldi til at arabarar tóku seg saman og flýddu.

Tá ið Haganah og ísraelska verjan (Irgun Zvai Leumi og Lohamei Herut Yisrael) gjørdu álopini, varð óttin fyrri gyðingunum sterkari enn alt annað — sterkari enn óttin fyrri at missa heim og ognir. Tær vanaliga fyrireikaðu palestinsku herdeildirnar vóru lagdar lamnar av Haganah. Einki var eftir uttan almennur og blindur panikkur.

»Teskandi« kríggj

Byrnir fullu fyrst — Ti-

berias, Haifa, Jaffa, Beisan, Sefad — og íbúgvarnir flýddu. Panikkurin spreiddi seg og ávirkaði tey, ið búðu í bygðunum kring stórbýarnar. Dr. Morris sigur, at ísraelsku álopini vóru beinleiðis og óbeinleiðis orsök til rýmingina fram til juni 1948, men nakað av fólkinum flýddi vegna útvisingarboð, sum tey fingi frá Haganah og tað sonnevnda »teskandi kríggj« har íbúgvarnir vóru hótir í loyndum inn til teir rýmdu.

Haganah mælti til evakuering av meira enn 12 småbýum í tíðarskeiðnum apríl-juni. Allir hesir yir vóru mettir at vera strategiskt týðningarmiklir fyrri ísraelsku hermegini. Tann vanligi atburðurin hjá Haganah og ísraelsku verjuni, var at savna saman allar íbúgvarnar, sum vóru eftir í hesum býum, og koyra teir burtur í bólkum. Hetta fólk var fyrri tá mesta gamalt fólk, einjur og kryptar. Orsökina til burturvisingina var, at Haganah og ovasta herleiðslan vildu ikki at hesir býir seinni blivu til hermannaðstøðir fyrri palestinarar.

»Grimdar-hóttan«

Í apríl og mai og aftur í oktober 1948 hevði tann sonnevnda »grimdar-hóttanin« stóran týðning fyrri

